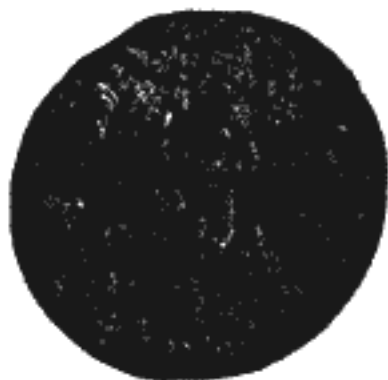

ΗΠΕΙΡΟΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΑΝ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΣΙΟΣ

**ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ
ΙΔΡΥΘΕΝ ΚΑΙ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ
ΠΡΟΪΑ, ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΞΠΥΡΙΔΩΝΟΣ ΒΛΑΧΟΥ**

**ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ, ΔΕ ΤΩΝ ΗΠΕΙΡΩΤΩΝ
ΠΕΡΙΚΛΕΟΥΣ ΒΙΖΟΥΚΙΔΟΥ
ΕΝ ΒΕΡΟΛΙΝΩ,
ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΑΝΑΓΝΟΣΤΟΠΟΥΛΟΥ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΑΛΚΙΒΙΑΔΟΥ ΚΟΝΤΟΠΑΝΟΥ
ΕΝ ΙΩΑΝΝΙΝΟΙΣ**

ΕΒΡΑΒΕΥΘΗ ΥΠΟ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

**ΕΝ ΙΩΑΝΝΙΝΟΙΣ
ΕΝ ΤΗ ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΙ**

**ΕΤΟΣ ΕΝΔΕΚΑΤΟΝ
1936**

Ε.Υ.Δ. της Κ.ε.Π.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2008

Domino Panagiotti interprete del Gran Visir sorisse al nostro arcivescovo Mons. Hortalsi divoler fare una lozeta o Mausoleo in campo santo a S. Zorzi della nostra chiesa. (Μετάφρασις: ὁ κύριος Παναγιώτης, διερμηνεὺς τοῦ Μεγάλου Βεζύρου, ἔγραψεν εἰς τὸν ἀρχιεπίσκοπόν μας Πανιερώτατον Χορτάτην ὅτι θέλει νὰ κάμῃ ἕνα ἐξώστην ἢ Μαισώλειον εἰς τὸ Κοιμητήριον τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τῆς ἡμετέρας ἐκκλησίας).

Ἡ ἀδεια ἦν ζητεῖ διὰ τῆς αὐτῆς αἰτήσεώς του ἀπὸ 5 Ἰουνίου 1672, ἵνα κτίσῃ μνημεῖον ἐντὸς τοῦ Ναοῦ, τῷ παρεχωρήθη. Ἀλλ' ἐπειδὴ πρὸ 80 περίπου ἐτῶν ἀνεκαινίσθη τὸ δάπεδον, μερικοὶ ἐκ τῶν τάφων μετεφέρθησαν ἔξω, εἰς τὸν περίβολον τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Γεωργίου καὶ οὕτως ἐξηγεῖται διατὶ ἡ σωζομένη καὶ σήμερον ἐπιτύμβιος πλάξ τοῦ Πάνου Ἱερομνήμονος, εὐρίσκεται ὀπισθεν τοῦ Ἱεροῦ Βήματος, ὅπου ἐπίσης σώζονται καὶ αἱ τοῦ Ζώτου Τζιγαρά, Ἐπιφανίου Ἡγουμένου καὶ Ἑλένης Θωμᾶ Καραϊωάννου, τὸ γένος Μαρούτζη.

Ἐπὶ τῆς πλακὸς τοῦ Π. Ἱερομνήμονος ἀναγιγνώσκομεν:

«Πάνω Ἱερομνήμονι, φιλοθεοπτῶχῳ ἐξ Ἰωαννίνων
καὶ τοῖς συγγενέσιν, ἔτει αχ'ηβ'.»

Κλείοντες τὸ περὶ Π. Ἱερομνήμονος Κεφάλαιον, σημειοῦμεν, ὅτι ὡς ἀναφέρει ὁ κ. Δ. Εὐαγγελίδης ἐν τῇ πραγματείᾳ του «Βυζαντινὰ μνημεῖα τῆς Ἠπείρου» (Ἠπ. Χρον. 1931 σελ. 263) καὶ «ἡ μονὴ τοῦ Γηρομερίου ἐν Ἠπείρῳ ἀνιστορήθη ἐσωτερικῶς τῷ 1679 δαπάναις «Πάνου Ἱερομνήμου» κατὰ γραπτὴν ἐπιγραφὴν ἐπὶ τοῦ δυτικοῦ τείχους τῆς ἐκκλησίας». Πρόκειται ἀναμφιβόλως περὶ τοῦ αὐτοῦ Πάνου Ἱερομνήμονος τοῦ μεγάλου εὐεργέτου καὶ ἀπαραμίλλου φιλανθρώπου, οὗτινος καὶ παραθέτομεν τὸ πανομοιότυπον τῆς ὑπογραφῆς.

**Ἴσον τῆς διαθήκης τοῦ μακαρίτου κύρ
Νίκου Παπασαράφη**

Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ βοήθει με

«Ἐπειδὴ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους αἱ ἡμέραι ὡσεὶ χόρτος καὶ ὡσεὶ

1) Κρατικὸν Ἀρχεῖον Βενετίας Documenti greci No 314.

ἄνθος ἐπὶ τοῦ ἀγροῦ καὶ οὐκ οἶδε πότε ἤξει τὸ τέλος τῆς ζωῆς του, διὰ τοῦτο κἀγὼ ὁ ἁμαρτωλὸς καὶ ἀνάξιος δοῦλος τοῦ οὐρανοῦ Θεοῦ, ἔχοντας δειλίποτε πρὸ ὀφθαλμῶν μου τὴν μνήμην τοῦ θανάτου ὡς χριστιανὸς καὶ βλέποντας καὶ τὰς ἐνταῦθα καθημερινὰς στενοχωρίας καὶ ὑπὲρ δύναμιν μου ἀπαιτήσεις τῆς αὐθεντίας καὶ συνεχεῖς φυλακὰς καὶ τὸν ἐκ τούτων τῶν στενοχωριῶν ἐνδεχόμενον κίνδυνον τῆς ζωῆς μου, ἀπεφάσισα ἐνόσφ ἔχω τὰς φρένας μου σώας καὶ ὑγιεῖς νὰ διευθετήσω τὰ κατ' ἐμέ, ὡς πρέπει τοῖς χριστιανοῖς, διὰ νὰ εἶμαι πάντοτε καὶ κατὰ πάντα ἔτοιμος εἰς τὸν καιρὸν τῆς ἐξόδου μου. Δέομαι τοίνυν πρῶτον μετὰ δακρύων τοῦ ἐλεήμοτος Θεοῦ νὰ συγχωρήσῃ ὡς φιλόανθρωπος τὰ πολλὰ μου ἁμαρτήματα ὅσα ἐν γνώσει ἢ ἐν ἀγνοίᾳ ὡς ἄνθρωπος ἐπλημέλησα. Βον καθικετεύω καὶ πάντας τοὺς γνωστοὺς φίλους, ξένους τε καὶ συγγενεῖς μου νὰ μὲ συγχωρήσωσιν εἰς ὅσα κατὰ καιροὺς ἢ τοὺς ἔπταισα ἢ τοὺς παρεπίκρανα διὰ νὰ συγχωρήσῃ καὶ ὁ πανοικτίρμων Θεὸς τὰ ἐκείνου ὀφειλήματα. Γον συγχωρῶ κἀγὼ ἐξ ὅλης μου τῆς ψυχῆς μικροὺς καὶ μεγάλους ὁμοπίστους μου, ὅσους κατὰ καιροὺς ἢ μὲ παρεπίκραναν ἢ μὲ ἐξημίωσαν. Δον καὶ τελευταῖον ἐπειδὴ ὁ Μέγας Θεὸς ἐχαρίσατό μοι υἱὸν γνήσιον καὶ ἐκ τῆς ὀσφύος μου (sic) τὸν ἐπιφέροντα τὴν παροῦσαν ἐνυπόγραφον διαθήκην μου, Παναγιώτην τῶνομα, ὅστις κατὰ φυσικοὺς καὶ γραπτοὺς νόμους εἶναι ἀναντιῶδῆτως καὶ γνήσιος κληρονόμος ἀπάσης τῆς Θεόθεν παρευρισκομένης παρουσίας μου, ἰδὸν κἀγὼ πρῶτον ἐπεύχομαι αὐτῷ πατρικῶς καὶ φιλοστόργως ἐπίδοσιν ψυχικὴν καὶ σωματικὴν, εἶτα ὡς κληρονόμον μου τὸν ἀποκαθιστῶ καὶ Ἰδιόν μου ἐπίτροπον καὶ καθολικὸν οἰκοκύριον, τόσον εἰς ὅσα ἄσπρα ἔχω ἐδῶ εἰς Βουκορέσιον, ὅσον καὶ εἰς ὅσα ἄσπρα ἔχω εἰς Βενετίαν εἰς χεῖρας τοῦ ἀκριβοῦς φίλου μου Κύρ Νικολάου Καραϊωάννου καὶ εἰς ὅσα ἄσπρα ἔχω βαλμένα εἰς τὴν Τζέκαν καὶ εἰς κάθε κινητὸν καὶ ἀκίνητον πρᾶγμα μου ἐκ τῶν ὁποίων ἄσπρων καὶ κινητῶν μου πραγμάτων, ἰδοὺ ἐνταῦθα τὸν διορίζω ῥητῶς, τί νὰ δώσῃ ἐλεημοσύνας μετὰ τὸν θάνατόν μου εἰς ἱερὰ τεμένη χάριν ψυχικῆς σωτηρίας μου καὶ τί νὰ δώσῃ μετὰ παραδρομὴν ἐνὸς χρόνου τῆς ἀποβιώσεως τοῖς λοιποῖς συγγενέσι καὶ τῇ θυγατρὶ μου Μαργαρίτᾳ. Ἀφίνω λοιπὸν πρῶτον εἰς τὸν Ἅγιον Τάφον γρόσια Διακόσια. Εἶτα τοῦ ἁγίου οὐγγροβλαχίας γρόσια ἑκατὸν διὰ ἓνα σαρανταλείτουργον, τοῦ ἁγίου Πωγωνιανῆς Κύρ Εὐθυμίου συμπατριώτου μου γρόσια πενήκοντα νὰ μὲ μνημονεύῃ. Εἰς τὰ Μοναστήρια ἐδῶ τοῦ Βουκορεστίου νὰ μοιρασθῶσι Γρόσια Διακόσια. Ἀφίνω καὶ τῷ Πανιερωτάτῳ Μητροπολίτῃ Ἁγίῳ Ἰωαννίνων Κφ Ἱεροθέῳ γρόσια ἑκατὸν νὰ κάμῃ ὑπὲρ ἐμοῦ τοῦ ἁμαρτωλοῦ ἐν σαρανταλείτουργον καὶ νὰ συγχωρήσῃ τὴν μερικὴν λογοτριβὴν, ὅπου ἔμεσο-

λάβησεν ἀναμεταξύ μας¹ περὶ τῆς ὑποθέσεως τῆς ἀνυποτάκτου θυγατρὸς μου Μαργαρίτας, τῇ ὁποίᾳ ἀγκαλὰ μετὰ θάνατόν μου, νὰ τῆς ἀφήσω οὔτε πολὺ οὔτε ὀλίγον δὲν ἦτον δίκαιον, ὡσὰν ὁποῦ οὐ μόνον διατὶ τὴν ἐπροίκισα εἰς τὸν Καιρὸν τοῦ πρώτου τῆς γάμου πρὸς αὐτάρκειαν καὶ κατὰ τὴν δύναμιν ὁποῦ εἶχα καὶ παρέλαβε καὶ πᾶσαν τὴν τῆς προικὸς περιουσίαν τῆς μητρὸς τῆς τῆς ἐμῆς γυναικὸς φημί Ἀλεξάνδρας, ἀλλὰ διατὶ καὶ παρὰ γνώμην μου εἰσῆλθεν εἰς δεῦτερον γάμου κοινωνίαν μετὰ τοῦ Κώστα Μπουλιάρη, ἀθετήσασα καὶ καταπατήσασα πατρικὴν ἐντολήν.

Ἐπειδὴ ὁμως ὡς μέρος ἀσθενὲς ἔπταισε καὶ ἠπατήθη, ἐγὼ παρακινούμενος καὶ ὑπὸ τοῦ πατρικοῦ φίλτρου καὶ ὑπὸ τῶν δύο πνευματικῶν πατέρων μου, ἰδοὺ ὀλοκαρδίως συγχωρῶ τὸ πταῖσμά τῆς καὶ διὰ κυβέρνησίν τῆς τῆς ἀφίνο καὶ δύο χιλιάδες γρόσια καὶ εἰμὲν φανῆ κἄν τώρα ὑπήκοος τοῦ πατρικοῦ τῆς διορισμοῦ, νὰ τῆς δοθοῦσι μετὰ τῆς εὐχῆς μου καὶ νὰ τῆς τὰ αὐξήσῃ ὁ κύριος. Εἶδὲ πάλιν δυστροπήσῃ καὶ ἐνοχλήσῃ τὸν ἀδελφόν τῆς διὰ παρακινήσεως φιλοταράχων προσώπων, νὰ εἶναι ἀπόβλητος καὶ ἡστερημένη ἐκ πάσης περιουσίας μου μέχρι καὶ ὀβολοῦ, ὡσὰν ὁποῦ αἱ τῶν ἀγνωμόνων καὶ ἀπειθῶν δωρεαί, νομίμως μετατρέπονται καὶ μεθίστανται. Ἀφίνω καὶ τοῦ ἀδελφοῦ μου Δήμου γρόσια Διακόσια, τὰ ὁποῖα νὰ δοθοῦσιν ἑτέρῳ τινὶ προσώπῳ νὰ τὰ πραγματεύεται, διὰ νὰ φροντίξῃ τὰ πρὸς ζφοτροφίαν του, ὡσὰν ὁποῦ ἐκεῖνος εἶναι ἄχρηστος καὶ ἀφελής. Ἀφίνω καὶ ταῖς ἀδελφαῖς μου, τὴν μὲν Δέσπω γρόσια ἑκατὴν, τὴν δὲ Τζάνταν γρόσια ἑκατὸν καὶ τὴν Ἀσπρην γρόσια ἑκατόν. Τοῦ δὲ ἀνεψιοῦ μου Νίκου υἱοῦ τῆς Τζάντας γρόσια πενήντα καὶ τοῦ Ἀναστασίου υἱοῦ τῆς Ἀσπρης² γρόσια πενήντα καὶ τῆς Παπαπρόκενας γρόσια εἴκοσι. Ἀφίνω καὶ τῆς καμφιλτάτου μου νύμφης Λάμπρος, μίαν ἄλεισον μαλαγματένιαν καὶ μίαν ἀρμαθίαν φλωρία, μικρὰ μετὰ μεγάλων, διακόσια σαράντα καὶ δύο καὶ δέκα δακτυλίδια διάφορα, ἕν ἐγκόλπιον μικρὸν καὶ βραχιόλια μαλαγματένια μετὰ πετραδίων ῥουμπίνια, ἀφίνω καὶ τῆς ἐγγο-

1) ὁ ἅγιος Ἀθηναγόρας ἐν τῇ περισπουδάστῳ μελέτῃ του «Ἡ Ἐκκλησία τῶν Ἰωαννίνων» (Ἑπειρ. Χρον. 1928 σελ. 37) τοποθετεῖ τὸν Ἱερόθεον ὡς Μητροπολίτην Ἰωαννίνων ἀπὸ τοῦ 1716—1735. Ἐπειδὴ ὁμως ἡ διαθήκη ἐγένετο ἐν Βουκορεστίῳ τῇ 1ῃ Ἰουνίου 1716, ἡ «λογοτριβή» περὶ ἧς γίνεται μνεῖα ἐνταῦθα θὰ ἔλαβε χώραν ἐν Ἰωαννίνοις πρὸ τοῦ ἔτους τούτου. Εἰκάζομεν ὅθεν οἶα ὁ Ἱερόθεος θ' ἀνήλθεν εἰς τὸν θρόνον τῶν Ἰωαννίνων πρὸ τοῦ 1716 καὶ πιθανῶς τῷ 1714 ὡς ἀποδέχεται καὶ ὁ Μυστακίδης.

2) Ἀσπρη ὡς ὄνομα γυναικὸς ἀπαντᾶται καὶ ἐν Ἰταλίᾳ (Bianca).

3) εἶναι ἡ μετέπειτα σύζυγος τοῦ Νικολάου Γλοκέως (ἐγγόνου τοῦ Ἰδρυτοῦ Ν.

νῆς μου Ἀλεξάνδρας* μίαν ἀρμαθίαν φλωρία δεκάρια πεντάρια καὶ κοχιαστὰ μικρὰ μετὰ μεγάλων διακόσια. Βραχιόλια μαλαγματένια καὶ ξηζυγαῖς σκουλαρίκια μικρὰ μετὰ μεγάλων καὶ ἕτερα λιανικὰ ὅπου εἶναι εἰς τὸ σεντουῖκι μου. Ἀφίνω καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῆς Στέλιας ἐνθα ἐνταφιάσθη ἡ μήτηρ μου καὶ εἶναι νὰ ἐνταφιασθῶ καὶ ἐγὼ γρ. 50 διὰ νὰ κάμη ὁ υἱός μου, ἀργυρᾶς¹ κανδήλας, νὰ ἀφιερῶσῃ καὶ μίαν ἱερὰν στολὴν διὰ μνημόσυνόν μου, χωρὶς τοῦ πολυελαίου ὅπου ἐγὼ ἀφιέρωσα. Ἀφίνω καὶ τοῦ πνευματικοῦ μου κὺρ Παρθενίου, ἄνευ τοῦ σαρανταλείτουργου γρόσια 20, νὰ πληρωθῇ καὶ ἡ ῥόγα τῶν δουλευτάρων μου καὶ μὲ μερικὴν χάριν. Νὰ δοθῇ καὶ τὸ ἐνταῦθα ὁσπίτιόν μου ὅπου ἠγόρασα παρὰ τοῦ ἀγ. Οὐγγροβλ. κ. Ἀνθίμου, τῆ ψυχοπαῖδα μου Ντώκα καὶ νὰ προικισθῇ κατὰ τὴν παραγγελίαν μου. Αὐτὰ λοιπὸν ὅπου σώας ἔχων τὰς φρένας μου διατάσσω, τὰ μὲν τῶν ἐλεημοσυνῶν νὰ τὰ τελειώσῃ ὁ υἱός μου καὶ ἐπίτροπός μου Παναγιώτης², εὐθὺς μετὰ τὴν ἀποβίωσίν μου, ὡς ἀναγκαιότερα. Τὰ δὲ λοιπὰ μετὰ παραδρομὴν ἑνὸς χρόνου, ὅσον νὰ συναχθῇ τὸ τίκοτές μου, ὅπου εἶναι διασκορπισμένον εἰς ἕνα μέρος καὶ ἄλλο. Ὅθεν εἰς ἐνδειξιν καὶ ἐπιβεβαίωσιν ταύτης τῆς ἀδιάστου καὶ οἰκαιοθελοῦς διαθήκης μου, ἰδοὺ ἐνώπιον τῶν πνευματικῶν πατέρων μου καὶ ἐτέρων ἀξιοπίστων καὶ χρησίμων προσώπων ἰδιοχείρως ὑπέγραψα καὶ τὴν ἐγγείρισα τῷ παμφιλτάτῳ μοι υἱῷ καὶ γνησίῳ μου ἐπιτρόπῳ διὰ νὰ εἶναι ἀσφαλῆς καὶ μόνιμος καὶ ἀκαταζήτητος ἐν παντὶ κριτηρίῳ δικαιοσύνης. Ὅστις δὲ τῶν Χριστιανῶν, Θεὸν μὴ φοβούμενος, βουληθῇ ἐμμέσως ἢ ἀμέσως, νὰ ἀνατρέψῃ, νὰ σχίσῃ, νὰ παραχαράξῃ τὰ παρ' ἐμοῦ καλῶς καὶ κατ' ἀρέσκειάν μου δορισθέντα, νὰ ἔχη τὸν μέγαν καὶ ζῶντα καὶ ἰσχυρὸν Θεὸν πολέμιον καὶ ἐν τῷδε τῷ μετὰ σώματος βίῳ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι. Ἀμήν, Ἀμήν, Ἀμήν. ρψις'. Ἰουνίου α'. ἐν Βουκορεσίῳ. + Νίκος Παπασαράφης βεβαιῶνω τὰ ἄνωθεν. Ὁ Πωγωνιανῆς Εὐθύμιος, μάρτυς. Μωϋσῆς Ἱερομόναχος καὶ πνευματικὸς αὐτοῦ βεβαιῶ τὰ ἄνωθεν. Ζαχαρίας Μακρῆς μάρτυρας, Πάνος Τομαρᾶς μαρτυρῶ. Γεώργιος Τραπεζούντιος Ὑπομεναῖς ἰατροφιλόσοφος μαρτυρῶ. Σταῦρος Μουλαῖμης* ὁ ἰατρὸς μάρτυς. Θεοδωρῆς Καρακαδᾶς

Γλυκέως) καὶ μήτηρ τοῦ τελευταίου ἐπιγόνου Μιχαὴλ (ὄρα ἡμετ. Βιογραφίαν «Οἰκογένεια Γλυκέων» Ἠπ. Χρ. I').

1) Περὶ τῆς τεραστίας ἀγοραστικῆς ἀξίας ἣν εἶχον τότε τὰ γρόσια ὄρα 21ον Κεφάλαιον.

2) ὄρα ἡμ. Κατ. ἐκδ. Γλυκέως ὑπ' ἀριθ. 73 (σελ. 70) καὶ ἀρ. 78 (σελ. 75).

3) ὁ συγγραφεὺς τοῦ ἀντιδοταρίου (ἐνθ. ἀν. ἀρ. 73).

4) ὁ ἐν Βενετίᾳ διδάσκαλος καὶ ἐφημέριος.

μάρτυς. Κωνσταντῖνος Βασίλη Ἀμπατζῆ μάρτυρας. Ὁ γράψας ταύτην τὴν διαθήκην γραμματικῶς Παναγιώτης μάρτυς. Μαρτυρῶ ἐγὼ Ἰωάννης ἱερεὺς δὲ Ἀβράμιος ἅς ἡ παροῦσα εἶσαι ἴσον ἀπαράλλακτον τῆς νομίμου διαθήκης τοῦ μακαρίτου Κυρ Νίκου Παπασαράφη. +ὁ Πωγωνιανῆς Εὐθύμιος μαρτυρεῖ ἴσον εἶναι τῆς πρωτοτύπου διαθήκης. Μηνᾶς Ἀποστόλου ὁμοίως, Γεώργιος Β. Ἀμπατζῆ, Στάθης Ντήστου.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΑΡΦΙΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΜΕΣΟΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΜΕΣΟΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΑΝ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

